

Tom 31/2020, ss. 95-102
ISSN 2719-4175
e-ISSN 2449-7975
DOI: 10.19251/ne/2020.31(5)
www.ne.pwsplock.pl

Igor Bochan

Lwowski Państwowy Instytut Ekonomii i Turystyki

INNOWACYJNA KONCEPCJA TURYSTYKI JAKO WAŻNY KOMPONENT STAŁEGO ROZWÓJU GOSPODARKI UKRAINY

**INNOVATIVE CONCEPT OF TOURISM AS A COMPONENT OF SUSTAINABLE
DEVELOPMENT OF THE UKRAINE'S ECONOMICS**

Streszczenie:

W artykule zbadano cechy innowacyjnego rozwoju gospodarki i warunki przejścia Ukrainy na zrównoważony rozwój. Wskazano rolę turystyki w innowacyjnej koncepcji dostosowania strukturalnego gospodarki. Podkreślono priorytety społecznego rozwoju państwa.

Słowa kluczowe: innowacyjność, działalność innowacyjna, zrównoważony rozwój, turystyka, żywienie, zmiany w strukturze gospodarki, kapitał ludzki.

Kody JEL: Z32, L83

Summary:

In the article the special features of innovative development of economics and conditions of Ukraine's transition to sustainable development are researched. The role of tourism in the innovative concept of structural reorganization of the economics is substantiated. The priorities of socially-oriented development of the state are outlined.

Key words: innovation, innovative activities, sustainable development, tourism, nutrition of full value, changes in the structure of the economics, human capital.

JEL codes: Z32, L83

W strategii innowacyjnego rozwoju Ukrainy na lata 2010 – 2020 szczególną uwagę udzielano rozwojowi personelu, zaproponowano zintegrowane podejście do sektorów edukacji, nauki i przedsiębiorczości w trójkącie innowacyjnego partnerstwa publiczno-prywatnego. Działalność innowacyjna to kreatywna działalność w zakresie tworzenia, rozwoju, dystrybucji i wykorzystania innowacji; jego wynikiem są nowe czy dodatkowe produkty lub usługi o nowych właściwościach. Innowacja jest źródłem rozwoju człowieka.

Ziemia jest kolebką ludzkości, więc potrzebuje oszczędnego podejścia, aby zapewnić zrównoważony rozwój. Pod pojęciem zrównoważonego rozwoju rozumiemy racjonalny, wszechstronny, zbalansowany rozwój.

Tendencja stałego rozwoju polega na równoważeniu bogactwa narodowego, pomnażaniu oraz zachowaniu go dla przyszłych pokoleń. Warunkiem przejścia Ukrainy do zrównoważonego rozwoju wymaga wzrostu PKB, co najmniej podwójnego corocznego zwiększenia wyrobienia produkcji, wzrost produktywności pracy, restrukturyzacji gospodarki w kierunku do wyrobienia zaawansowanych technologicznie produktów i usług, ich skutecznego wdrożenia i eksportu, a nie surowców jak mamy obecnie w tej chwili. Ważne jest wykorzystanie potencjału ekonomicznego, naukowego i technicznego w sposób skuteczny, w celu zapewnienia zrównoważonego wzrostu gospodarczego i dobrobytu ludzi. Chodzi w szczególności o turystykę, jako ważny duchowy i materialny rozwój społeczeństwa.

Koncepcja innowacyjnego rozwoju turystyki w Ukrainie charakteryzuje się odgałęzieniem w tworzeniu i wdrażaniu produktów turystycznych oraz kształtowaniem nowoczesnej infrastruktury.

W nowoczesnej infrastrukturze turystycznej ponad 60% rentowności zapewnia wykwalifikowany personel. Jakość turystyki zależy od jakości świadczonych usług turystycznych. Turystyka jest przemysłem wytwórczym dla innowacyjnego rozwoju gospodarczego. Jest to swoisty katalizator, który motywuje funkcjonowanie ponad 50 sektorów gospodarki. Tak więc w każdych okolicznościach innowacyjny rozwój jest jedynym sposobem odrodzenia Ukrainy. Innowacyjna koncepcja zrównoważonego rozwoju ukraińskiej gospodarki powinna łączyć w sobie trzy aspekty: gospodarczy, społeczny i środowiskowy oraz zapewniać im potężny rozwój i nawet w warunkach ograniczonych zasobów zapewniać stale rosnące potrzeby ludzi.

Ta koncepcja często zaciera granicę istniejącą między koncepcjami naukowymi a ideologiami, łącząc stakeholderów o szerokim zakresie zainteresowań, aby omówić przyszłość naszego społeczeństwa i jego miejsca w przyrodzie.

Rysunek 1. Koncepcja zrównoważonego rozwoju

Źródło: Sustainable Development //www.thesustainableleader.org/sustainable-development/

Do rozwiązania tych problemów najczęściej nadają się kreatywni przedsiębiorcy i ich efektywna działalność biznesowa.

Według E. Giddensa podstawą koncepcji polityki społecznej powinno być «inwestowanie w kapitał ludzki we wszystkich kierunkach, gdzie to możliwe, zamiast bezpośredniego wsparcia ekonomicznego. Miejsce państwa opiekuńczego musi zamienić państwo inwestycji społecznej»[1].

W naukowych i edukacyjnych programach kształtowania społeczeństwa konieczne jest wprowadzenie zagadnień zrównoważonego rozwoju, racjonalnej konsumpcji, praw człowieka, równości płci, kultury, jedności społecznej, pokoju i braku przemocy.

W procesie innowacji wiodącą rolę powinny odegrać ukraińskie instytucje szkolnictwa wyższego.

Celem Instytutu Ekonomii i Turystyki we Lwowie jest wdrożenie programów edukacyjnych i zawodowych w zakresie przygotowania zawodowców do świadczenia zintegrowanych kompetencji w celu prowadzenia własnej działalności gospodarczej i biznesowej, zapewnienia sprawnej działalności hotelu, restauracji, biura podróży, przedsiębiorstwa handlowego. Biorąc pod uwagę,

że turystyka jest skutecznym środkiem wartości ludzkich i nie można sobie wyobrazić nowoczesnej infrastruktury turystycznej bez restauracji, kawiarni, baro etc. Zdrowie człowieka, jego zdolność do pracy, jego fizjologiczny i umysłowy rozwój zależy w dużej mierze od odżywiania

Zrównoważony rozwój w wymiarze globalizacji oznacza interakcję człowieka i natury w przewidywalny, bezpieczny i harmonijny rozwój gospodarki i społeczeństwa w dzisiejszych i przyszłych okresach. W dzisiejszych warunkach postępu naukowego i technologicznego pojawiania się innowacyjnych technologii żywnościowych bezpieczeństwo ekonomiczne jest integralną częścią, w której bezpieczeństwo biologiczne staje się częścią postępowania z organizmami zmodyfikowanymi genetycznie.

Liczba genetycznie zmodyfikowanych roślin, zwierząt, mikroorganizmów stale rośnie. Obecność GMO w produktach jest sterowana przez rynek międzynarodowy, który przewiduje obowiązkowe oznaczanie tych produktów i regulacji zatwierdzonych GMO do 0,9%, a po raz ostatni ta zmniejszyła się do 0,5%, ale ukraińscy konsumenci są mało świadomi te normy. Naukowcy udowodnili, że 70% szkodliwych substancji dostaje się do organizmu człowieka poprzez spożywaną żywność, a 30% – przez powietrze.

Turystyka aktywizuje rozwiązanie problemów budowania zrównoważonej gospodarki, w zależności od rozwoju poszczególnych gatunków. Szczególnie, pod warunkiem obecności bogatych krajowych zasobów rolnych, wywóz produktów musi być zgodny z wymogami środowiskowymi, to musi być głównie eksport produktów spożywczych, a nie surowców, więc zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej sektora agrarnego. Ludzi w Ukrainie powinni mieć zrównoważone wyżywienie. Natomiast w porównaniu z krajami UE mamy następujące rozbieżności:

- w produktach pochodzenia zwierzęcego, wartość kaloryczna wynosi 28% na optymalnym poziomie 55%;
- spożycie mleka i produktów mlecznych – 55% od normy;
- spożycie ryb i produktów rybołówstwa – 43% od normy;
- spożycie owoców i jagód wynosi 43% od normy;
- spożycie mięsa wynosi 64% od normy.

Łącznie koszty wyżywienia stanowią 54,6% ogólnych wydatków, co stanowi od 3 do 5 razy więcej niż w innych krajach UE [2].

Innowacyjne ulepszanie produkcji, możliwość oferowania konsumentom towarów i usług nowego, nieznanego wcześniej typu, staje się ogólnym prawem

współczesnej konkurencji, głównym środkiem przetrwania i wyższości nad przeciwnikiem na całym świecie.

Przewyciężenie zacofania ukraińskiej gospodarki wymaga modernizacji zarządzania na wszystkich szczeblach, w celu opracowania kompleksowego systemu skutecznych rozwiązań w zakresie zarządzania w celu uzyskania nowych przewag konkurencyjnych zarówno na tworzeniu produktów i przemysłu w ogóle.

Identyfikuje i ulepsza istniejące zasoby, radykalnie aktualizuje funkcjonowanie wszystkich rodzajów działań, wykorzystując światowe doświadczenie, które będzie miało możliwość odpowiedniego reagowania na zagrożenia i wyzwania na poziomie współczesnych trendów.

Jedynie innowacyjny rodzaj rozszerzonej reprodukcji i wzrostu gospodarczego otworzy możliwość stałego wzrostu wydajności pracy, wydajności produkcji, podniesienia poziomu i jakości życia wszystkich członków społeczeństwa. Aby to zrobić, musisz znaleźć wszystkie innowacyjne czynniki z kryzysu.

Innowacyjne formy przedsiębiorczości rozwijają się obecnie poza kontrolą państwa i wpływem. Aktywność obywatelska i kapitał społeczny są silniejszymi czynnikami rozwoju gospodarczego niż rządowe środki regulacyjne, a to powinno być zgodne z tendencjami globalizacyjnymi.

Ukraina jest politycznie uznawana za kraj o gospodarce rynkowej, ale nie tworzą się podstawowe mechanizmy rynkowe, w szczególności mechanizmy prawne regulujące stosunki gospodarcze, co jest jedną z ważnych przyczyn utraty kapitału inwestycyjnego.

Struktura gospodarki uległa pogorszeniu i pozostaje surowcem. Więc mamy ujemną dynamikę. Jeśli w 2008 roku PKB Ukrainy wynosił 74% poziomu z 1990 r., to obecnie mamy około 60%.

Główną przeszkodą w poszukiwaniu wyjścia z kryzysu jest niezadowalający poziom istniejących mechanizmów wypełnienia gospodarki pieniędzmi na rzeczywiste potrzeby jej wzrostu gospodarczego, a to jest ważny sposób wzrostu gospodarczego.

Niestety, proces gospodarki rynkowej na Ukrainie towarzyszy spowolnienie gospodarcze, zwłaszcza w niewielkim wzroście mają głównie spadek PKB, jak wynika z tabeli 1.

Tabela 1. Średnie roczne tempo wzrostu PKB na świecie i w Ukrainie (%) *

Wskaźniki	Lat				
	1991-2000	2001-2010	2011-2016	2017-2020	2021-2030
Świat w ogóle	3,2	3,9	3,5	3,7	3,8
Średni roczny przyrost naturalny	1,46	1,21	1,15	0,81	0,55
Kraje rozwinięte	2,7	1,7	1,7	2,3	2,6
Kraje rozwijające się i kraje o gospodarkach w okresie przejściowym	4,1	6,6	5,1	4,8	4,6
Ukraina	-8	4,3	-1,5	2,9	-

* Obliczone według Banku Światowego (roczny wzrost SDP (%) [resource elektroniczny] – Dostęp do: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.SOP.MKTP.KD.ZG>) Vienna Institute for Comparative Economic Studies [Elektroniczne surowca] – dostępowy <https://wiiw.ac.at/ukraine-overview-ce-14.html> i [4, str.24].

Ukraina musi opracować koncepcję zrównoważonego rozwoju opartą na równowadze elementów ekonomicznych, społecznych i środowiskowych. Aby Ukraina weszła w fazę wzrostu powinna rozwijać się działalność narodowa, w tym produkcja, sektora usług, tworzenia nowych miejsc pracy, aby zatrzymać migrację. Zwiększenie dochodów realnych, przewyżczyć spadek ze względu na stały wzrost cen i taryf (w ciągu ostatnich czterech lat, realne dochody spadły o ponad 30%), wprowadzić prawdziwy kredyt. Dziś udział zaległych kredytów w przedsiębiorstwach sięga 50%. Co trzecie przedsiębiorstwo jest nieopłacalne. Zawieszenie rosnącej inflacji, w 2017 r. Wynosi 14,4%. Zawieszenie i stopniowe zmniejszanie zadłużenia ukraińskiej gospodarki. Obecnie zadłużenie zagraniczne wynosiło 80% przy dopuszczalnych wartościach MFW 60% PKB kraju [3].

Ukraina, aby osiągnąć poziom najbliższych sąsiadów (Polskę, Rumunię, Turcję), potrzebuje koniecznego podwyższenia tempo wzrostu PKB, które powinno wynosić średnio 5-7% rocznie w okresie do 2030 r.

Taki wzrost może nastąpić przy znacznym zmniejszeniu zasobów energetycznych i materiałowych, zwiększeniu produktywności i jakości produktów, zwiększeniu udziału produktów zaawansowanych technologii w PKB. Każda firma musi mieć wystarczające zasoby do ciągłego rozwoju i odnowienia produkcji. Zasoby te są funduszami amortyzacji, jako źródło inwestycji na rzecz przywrócenia środków trwałych, stymulowania kredytów bankowych, zysków wykorzystanych do ekspansji, skali działalności. Bardzo ważnym źródłem wzrostu społeczno-gospodarczego jest kapitał ludzki. Na obecnym etapie rozwoju cywilizacyjnego sfery gospodarki opartej na wiedzy należy zapewnić rozwój

priorytetowy dla dobrobytu ludności, utworzenie klasy średniej dla stabilizacji gospodarki i zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej biznesu. [4]

W procesie innowacji i edukacji naukowej poprzez współpracę z biznesem, partnerstwa publiczno-prywatne, inteligentnej specjalizacji, klastrów innowacji, kreatywności, twórczości musi zapewnić wysokie kompetencje biznesowe, aby móc prowadzić własną działalność gospodarczą i działalność.

W związku z tym istnieje rosnąca potrzeba rozważenia podniesienia poziomu rozwoju kapitału ludzkiego jako kryterium strukturyzacji gospodarki krajowej w celu zapewnienia jej innowacyjności i zapewnienia jej cech gospodarki opartej na wiedzy.

Postęp naukowy i technologiczny zmierza do przejścia do przyszłego systemu społeczno-gospodarczego, którego głównym czynnikiem jest rozwój samego człowieka i jego wykwalifikowanych twórców, aby zapewnić trwałe wzrost gospodarczy i dobrobyt ludzi. Zrównoważony rozwój gospodarki musi zaspokajać potrzeby ludzi, którzy żyją teraz, nie pozbawiając przyszłych pokoleń ich potrzeb. Ograniczamy eksploatację zasobów naturalnych, aby nie pozbawiać ich zdolności do leczenia się z całkowitego zużycia energii nie może powodować katastrof ekologicznych, pogorszenie warunków życia.

Wraz z rozwojem gospodarczym na Ukrainie, priorytetem będzie rozwój całej sfery usług, w szczególności turystyki, ponieważ dzięki temu ma ogromne zasoby naturalne i społeczne. Ostatnio, korzystając ze światowego i europejskiego doświadczenia, istnieje pozytywna tendencja do zmiany struktury gospodarki na korzyść usług. Tendencja ta przyczynia się do rozwoju społeczeństwa postindustrialnego, pojawienie się nowego trybu technologicznym produkcji, pojawienie się nowych form własności intelektualnej w wiedzy, które zmieniły pozycję osoby w produkcji i społeczeństwa doprowadziła do jego manifestacji transformacji gospodarczej z człowieka na człowieka kreatywności.

Literatura

Giddens, Anthony (1998). *The Third Way: The Renewal of Social Democracy*, Cambridge: Polity Press, P. 9.

Koncepcja przejścia Ukrainy na zrównoważony rozwój. Projekt Narodowej Akademii Ukrainy, 2006. (str. 1-2. Dziennik naukowy "Teoria ekonomii")

Krajowy system innowacji Ukrainy: problemy i zasady budowy / Makarenko IP, Kopka PM, Rogozhin O.G, Kuzmenko VP / - K. : Institute for National Security Problems, 2007. - 520s.

O Koncepcji Naukowego i Technologicznego i Innowacyjnego Rozwoju Ukrainy: Uchwała Rady Najwyższej Ukrainy z dnia 13 lipca 1999 r. N 916-XIV [Zasób elektroniczny]. - Sposób dostępu:

zakon.rada.gov.ua/laws/show/916-14/stru

Koncepcje rozwoju krajowego systemu innowacji: Rozporządzenie Gabinetu Ministrów Ukrainy z 17 czerwca 2009 r. Nr 680-p. [Zasoby elektroniczne]. – Tryb dostępu: [Zasób elektroniczny].
– Tryb dostępu: <https://zakon.rada.gov.ua/go/680-2009-r>